

Zasedání pracovního týmu pro daně a pojištění Rady hospodářské a sociální dohody ČR

9. září 2014, 13.00, Ministerstvo financí, Letenská 15

Účastníci jednání: dle prezenční listiny (příloha č. 1)

Předsedkyně pracovního týmu RHSD pro daně a pojištění (dále jen „Předsedkyně“) zahájila jednání a přivítala účastníky. Představila agendu, která zahrnovala diskusi o daňových otázkách v oblasti vnitřního trhu a bod různé. V úvodu dále informovala účastníky, že MF zamýšlí umístit na své internetové stránky informace o pracovním týmu pro daně a pojištění a jeho jednáních včetně projednávaných dokumentů. Účastníci tento postup uvítali a nikdo proti tomuto postupu nic nenamítal.

Zástupci MF představili základní parametry projektu elektronické evidence tržeb (EET) dle prezentace, která je v Příloze č. 2. Shrnuli, jaké jsou základní myšlenky a proč byla zvolena představená řešení. Zdůraznili, že vše je ve stavu analýz a počátečních úvah, o které se MF chce podělit s členy pracovního týmu, protože věříme, že i tato skupina přispěje k tomu, aby bylo nalezeno nejvhodnější řešení. Hlavním cílem je zavést férové podmínky pro poctivé podnikatele, kteří plní své povinnosti a zajistit, aby nebyli znevýhodněni oproti těm, kteří je neplní.

MF dospělo k závěru, že klasické registrační pokladny jsou zastaralé a nákladné. Hledá se řešení, které představuje co nejnižší administrativní zátěž, což z používaných modelů nejlépe splňuje ten chorvatský. Zástupce MF uvedl, že systém používaný v Chorvatsku nenutí podnikatele pořizovat drahá certifikovaná zařízení, je odzkoušený a doplnil, že funguje efektivně a dobře. Tímto systémem se inspiroují i další státy, např. Slovensko a Srbsko.

Předmětem evidence by měly být tržby povinných subjektů, fyzických i právnických osob, včetně plateb uskutečněných prostřednictvím platebních karet, stravenek a poukázek. Je důležité, aby i tyto platby byly pro správce daně snadno monitorovatelné a indikace potenciálního podvodu téměř okamžitá. Výjimky z povinnosti elektronické evidence tržeb se budou týkat jen činností, kde evidence není fyzicky možná anebo by nedávala smysl vzhledem k ekonomice procesu, např. u prodeje ve výdejových automatech, prodej zboží na palubě letadel. Specifická situace některých mobilních a polo-mobilních provozoven je dále analyzována. Velká část obchodníků připojení k internetu už má, protože jej využívá pro terminály pro platební karty. Systém by měl sloužit výhradně správcům daně a neměl by být nepřiměřeně rozšiřován.

Předsedkyně doplnila, že MF považuje EET za efektivní nástroj k potlačení šedé ekonomiky. Svědčí o tom i data z Chorvatska, která uvádějí u maloobchodu nárůst tržeb o 15% a u pohostinství až o 50%. Zároveň si uvědomujeme, že systém bude závislý na efektivitě kontroly. Není cílem sankcionovat zákazníka za nepřevzetí dokladu. Chceme zákazníky pozitivně motivovat a zvyšovat povědomí o tom, že když je někdo nepoctivý, má to dopad na všechny ostatní. Dialog se sociálními partnery i zástupci podnikatelů je mimořádně důležitý pro správné nastavení systému. Obecně se při navrhování systému snažíme zapojit širokou veřejnost. Zjišťujeme, jak fungují specifické podnikatelské sektory.

Profesním organizacím byl rozeslán dotazník, který by měl napomoci zpřesňovat údaje o jednotlivých oborech, děkujeme všem, kteří nám již zaslali data a věříme, že dostaneme dat ještě více.

Zástupkyně ČMKOS položila otázku, co se stane, když zákazník účtenku nepřevzme. V Chorvatsku toto sankcionováno je, při nepřevzetí účtenky hrozí pokuta do 2000 KN. Jak bude MF postupovat, když si jí zákazník prostě nepřevzme a jak se bude postupovat, když se účtenka použije duplicitně. Rovněž vyjádřila obavu, jakým způsobem bude kontrola personálně zajištěna, pokud se neplánuje výrazné posílení. Nakonec vyjádřila obavu, zda systém bude od počátku plně funkční a zda nebude způsobovat, že konečný spotřebitel bude muset čekat na prodej.

Předsedkyně odpověděla, že o sankcích je třeba diskutovat, nicméně sankce budou předmětem politického rozhodnutí. Sankcím pro zákazníka není nakloněna, domnívá se, že je lepší mít zákazníka na své straně, a to i prostřednictvím dalších motivačních prostředků, např. loterie. Dále uvedla, že v Chorvatsku sankce v zákoně sice je, ale není v praxi příliš vynucována, je tam spíše pro jistotu. V této souvislosti zmínila také akci finanční správy „Pomoc Praze“, v níž budou správci daně z jiných regionů vypomáhat při kontrolách v Praze, kde je nejvyšší koncentrace subjektů s virtuálními sídly a pravděpodobnost kontroly je zatím velmi nízká. Je třeba organizovat více tematicky zaměřených akcí a spoléhat na cílené kontrolní akce. Předsedkyně věří, že finanční správa je schopna zajistit efektivní kontrolu a podaří se zabezpečit bezvadné fungování systému hned od počátku bez výpadků. Pro případ, že k výpadku dojde je připravena možnost tisknout účtenku bez spojení a vložit ji později.

Zástupce Svazu průmyslu a dopravy uvedl, že SPD podporuje minimalistickou verzi EET a také, aby bylo zajištěno, že MF a finanční správa dokáží data efektivně využít. Velmi by uvítali, pokud by to přispělo ke snížení administrativní zátěže. Doplnil, že by dali přednost postupnému zavádění vybraných typů opatření a nekombinovat je souběžně, aby bylo možné vyhodnotit efekty. Vzněl požadavek, aby bylo určeno jedno kontaktní místo, kde by se mohly řešit konkrétní dotazy.

Předsedkyně odpověděla, že parametry systému je třeba vyladit co nejdříve. MF zároveň pracuje na zajištění IT a také na textu souvisejícího zákona. Přesto stále je prostor na diskusi o detailech, vedeme širokou diskusi s různými specifickými sektory. Minimalistické řešení je cílem MF, nechceme jít dál než je nutné. Kvůli odezvě a objemu dat bude potřeba velká kapacita. Je důležité, aby byl systém na začátku nastaven správně. Předsedkyně připustila, že je určitá rezerva v oblasti práce s daty, i z tohoto důvodu by zavedení systému mohlo přinést velký pozitivní efekt. Opatření, která se zavádějí, je potřeba zavést naráz a jen spolu mohou být efektivní. Předsedkyně věří, že s daty dokážeme pracovat lépe. Systém začne být efektivní, stane se stabilním a do budoucna nebude potřeba nic dalšího zavádět ani měnit.

Dále uvedla, že pro případ, že sankcionování porušení povinností nastane, lze počítat s individuálním promíjením sankcí, která byla znovu zavedena do daňového řádu.

Zástupce MF doplnil, že na adresu eed@mfcz.cz lze zasílat písemné dotazy k tomuto tématu.

Zástupce KZPS komentoval, že toto téma se projednává opakovaně a vždy se objevovaly problematické okruhy. Řemeslníci, kteří poskytují služby mobilně, např. instalatéři budou mít problém s on-line systémem, nejen kvůli absenci zařízení a připojení, ale také proto, že v této oblasti nemusí být tak zdatní. Úlevy pro malé provozovny jsou sice v některých případech opodstatněné, ale může to být i v rozporu s cílem, protože právě nejmenší provozovny mohou být rizikové. Přenesení

povinnosti převzít stvrzenku na prodávající není přijatelné. Náklady pro firmy budou značné, zvláště pro ty malé. U velkých to také mohou být velké položky, sice registrace mají, ale musí se zprovoznit propojení. Náklad na zabezpečení internetového připojení by se dal minimalizovat bezplatným pokrytím wifi. Tvrzení, že náklady budou minimální, je diskutabilní.

Předsedkyně odkázala na zkušenost z Chorvatska, která je pozitivní, a to i u mobilních provozoven. Na řešeních pro propojení s terminály pro platební karty u velkých subjektů pracujeme, funguje to podobně, takže by nemusely vznikat velké problémy. Ohledně pokrytí internetem připustila, že existují místa bez pokrytí a na závěr dodala, že na pokrytí se bude i nadále pracovat a pro některé případy lze i čerpat prostředky z operačních programů.

Zástupkyně SOCR uvedla, že se tímto tématem detailně zabývají již od března 2014. SOCR uspořádal studijní cestu do Chorvatska, při které navštívili obchodníky, restaurace a hotely a zjišťovali, jak proběhla implementace a jak to podnikatelé přijímali. Na začátku byli všichni velmi skeptičtí, ale cesta je velmi příjemně překvapila. SOCR projekt dlouhodobě podporuje. Zkušenosti ukazují, že náklady nutné na implementaci nebyly příliš vysoké. Kromě toho se na trhu objevilo mnoho poskytovatelů, kteří nabízejí řešení pro nejmenší obchodníky. Existují velmi malá mobilní zařízení pro komunikaci a tisk, pořizovací náklady např. 350 eur. Konkurence na trhu se se situací velmi dobře vyrovnala. Otevřenou otázkou zůstává, jak bude MF připraveno na centrální systém a jaký bude harmonogram. K povinnosti převzít účtenku SOCR požaduje, aby tato povinnost byla v zákoně a aby byla sankcionována. Měla by být propojena i evidence týkající se spotřební daně, aby např. líh mohl být pod kontrolou v celém cyklu. Nakonec zdůraznila, že SOCR je připraven se na budování systému EET podílet.

Předsedkyně reagovala, že otázky související s volbou IT řešení má na starosti sekce 04 MF a řešení by mělo být brzo zvoleno. Věří, že harmonogram bude dodržen k 1. 1. 2016.

Zástupce MF doplnil, že ideální by bylo, kdyby systém fungoval několik měsíců dopředu, aby si ho firmy mohly vyzkoušet před účinností normy.

Zástupce KZPS ČR zmínil specifickou situaci některých služeb, např. pečovatelek o seniory. Náklady na centrální úrovni, jak na implementaci, tak i na provoz budou velké a je otázkou, jestli celkové náklady budou nižší než přínos. Apeloval na důsledné provedení kvantifikace, aby vynaložení takto vysokých nákladů mělo smysl.

Předsedkyně tuto obavu nesdílí. V této souvislosti zmínila, že v současné době finanční správa odhalila karuselový podvod v objemu 650 mil. Kč. Skutečný problém v současné době je propojení dat, která jsou k dispozici. Je třeba propojit systémy, které jsou k dispozici a naučit se s daty pracovat. Předsedkyně je přesvědčená, že tento typ centrálního skladiště dat se vyplatí v horizontu týdnů, taková zkušenost je ve všech státech, které si takové úložiště pořídily.

U neziskového sektoru je potřeba hledat vyhovující a přiměřená řešení. Výjimky je třeba pečlivě zvažovat, protože v minulosti se ukázalo, že speciální režimy pro handicapované skupiny jsou často předmětem zneužití. K neziskovému sektoru by se měla uskutečnit separátní schůzka, kde se budou diskutovat konkrétní situace.

Zástupce KZPS ČR doplnil, že v sociálních službách se realizují služby v poměrně velkém objemu, a proto je důležité vědět, jestli se na ně systém EET bude vztahovat nebo ne.

Zástupce KDP věří, že se může jednat o účinný nástroj v boji proti šedé ekonomice a domnívá se, že má smysl jej použít i v případě, že náklady a přínosy by byly zhruba srovnatelné. Dále poznamenal, že bude třeba přesně vymezit osobní i věcnou působnost, tedy, které fyzické a právnické osoby a které příjmy budou dotčeny.

Předsedkyně znovu připomněla, že všechny detaily zatím nejsou dořešeny, obecně lze konstatovat, že u fyzických osob by se věc měla primárně týkat příjmů podle § 7 zákona o daních z příjmů a u korporací příjmů z podnikatelských aktivit, respektive veškerých příjmů. Na výjimečné a nahodilé příjmy se systém vztahovat nemá a rovněž není zacílen na příjmy z pronájmu.

V této souvislosti někteří účastníci upozornili na problém prodeje vyřazeného majetku zaměstnancům za hotové a doporučili, aby se MF touto otázkou specificky zabývalo. Rovněž některé benefity pro zaměstnance můžou být problém, např. poskytování rekreací, kdy zaměstnanec musí uhradit část v hotovosti.

Zástupce KDP se dále zeptal, jestli povinná osoba bude moci zvolit, jaký hardware a software k danému účelu použije a zda se zvažuje možnost nevyžadovat doklad v papírové podobě, ale pouze v datové pro některé případy.

Zástupce MF potvrdil, že volba zařízení je na subjektu. O dokladu pouze v datové podobě se uvažuje, ale zatím toto není dořešeno a nejspíše bude požadavek i na papírový doklad.

Dále se řešilo, zda data získaná v EET budou součástí spisu daňového subjektu. Předsedkyně se přiklání k tomu, že nebudou, správce daně sice tato data bude mít k dispozici, ale nebudou součástí spisu. Na pracovišti kde se budou data skladovat, budou velké nároky na zabezpečení. Je to jedna z nejdražších věcí na celém systému. Bezpečností se MF velmi intenzivně zabývá.

Zástupce SPŽ ČR upozornil na návaznost s DPH, kdy plátcí mají povinnost odesílat informace elektronicky pod sankcí 2 tis. Kč a v období, kdy se blíží termín pro splnění povinnosti je reálně velmi obtížné se v systému MF a FS připojit a požadovanou povinnost splnit. Předsedkyně slíbila, že tuto věc prověří. Vysvětlila, proč tato povinnost byla zavedena a upřesnila, že uvedená „sankce“ není typickou sankcí, ale spíše náhradou nákladů za to, když správce daně udělá něco, co měl udělat daňový subjekt. Nechceme plýtvat energií finanční správy. Bylo to politické rozhodnutí, které směřuje k elektronizaci státní správy. Rizikové momenty systému EET jsou nároky na rychlou odezvu a schopnost přijmout velký objem dat najednou.

Zástupce Hospodářské komory ČR se domnívá, že kromě konečných spotřebitelů by se měli stimulovat také maloobchodní prodejci a navrhl systém „kreditů“ nebo výhod podle objemu obratu, který je realizován skrze systém EET. Pokud se někdo rozhodne vyjít z šedé ekonomiky, měl by být oceněn. Za kredity by mohlo být poskytnuto např. snížení daně z příjmů nebo určitá výhoda v daňovém řízení. Subjekty by měly být motivovány realizovat co největší objem prostřednictvím EET. Dále by bylo dobré, kdyby takto soustředěná data na jednom místě mohla zjednodušit komunikaci subjektů s veřejnou správou, např. kdyby finanční správa mohla nabídnout předvyplněné přiznání. Hospodářská komora vítá, že MF uvažuje spíše motivačně než o sankcích.

Hospodářská komora si vytipovala některé svazy a cechy, které oslovila s dotazníkem MF. Odezva je velmi sporadická a z odpovědí, které dostali je zřejmé, že využívání internetu obecně není příliš frekventované. Zejména u malých obchodníků a poskytovatelů služeb se zdá, že při práci komunikaci

po internetu často nevyužívají. Přitom je třeba vzít v úvahu, že v těchto společenstvech a ceších jsou soustředěni ti, kteří daně platí. Šedou ekonomiku Hospodářská komora oslovit nedokáže, a tam je to ještě horší.

Předsedkyně připustila, že je obtížné motivovat občana, aby vyžadoval účtenku, pokud mu obchodník nabídne slevu. Je třeba apelovat na uvědomění si nevhodnosti takového chování a je důležité, aby se zapojila nejen finanční správa. S množstvím dat, které finanční správa získá, se bude snáze hledat, kdo nedodržuje předpisy. Jde o nekalou konkurenci a je třeba usilovat o to, aby se i občané zasadili o zlepšení podmínek. Věří, že problém využívání internetu v podnikání selepší. Připravenost bude řešena za pomoci ochranné lhůty.

Zástupce KDP navrhl, aby první tři zdaňovací období neměl správce daně přístup k datům ze systému EET. Data by se používala pouze pro ověření, aby z těchto dat nemohl správce daně implikovat určité závěry do minulosti.

Předsedkyně potvrdila, že v Chorvatsku existuje určitá neformální dohoda mezi finanční správou a daňovými subjekty, že data z EET nebudou sloužit k prověřování plnění povinností v minulosti.

Pod bodem různé uvedla Předsedkyně, že v daních z příjmů MF připravilo některá opatření pro krátkodobý horizont za účelem zabránění systematickému zneužívání některých daňových podpor. Jedná se o novou úpravu zdaňování investičních fondů a o zpřísnění podmínek pro daňové osvobození příspěvků zaměstnavatele placených za soukromé životní pojištění zaměstnanců. Oba návrhy jsou v současné době projednávány Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v rámci tisku č. 252.

Další oblastí, kterou se MF bude zabývat, je úleva pro výzkum a vývoj. Přibývá počet subjektů, které uplatňují tento typ úlevy a Rada pro výzkum a vývoj se bude více zaměřovat na to, jestli se dotčené subjekty těmito činnostem skutečně věnují. Zkušenosti z praxe ukazují, že tuto úlevu uplatňuje stále více subjektů a mnoho z nich spoléhá na to, že finanční správa tuto oblast příliš nekontroluje.

Zástupce SPD požádal, zda by bylo možné se k této otázce sejít a diskutovat zkušenosti a návrhy, jak by to v praxi mělo fungovat.

Předsedkyně se domnívá, že je třeba spolupracovat s různými agenturami, které hodnotí ocenitelný prvek novosti. Byl by užitečné, kdyby finanční správa mohla školit úředníky na konkrétních projektech a příkladech z praxe.

Zástupkyně ČMKOS uvítala, že výhoda pro životní pojištění bude zachována pouze pro případy, kdy si zaměstnanci spoří na stáří. Opatření MF vítá, protože praxe mnoha zaměstnavatelů vede k tomu, že zaměstnanci mají nárok na nižší dávky.

Komora daňových poradců je připravena spolupracovat při potírání nekalého poradenství ohledně výzkumu a vývoje.

Zástupkyně ASO ČR upozornila na časté zneužívání daňových bonusů na děti a poznamenala, že v této věci by velmi pomohl registr dětí. Předsedkyně poznamenala, že i v tomto případě by pomohla lepší práce s daty a spolupráce s MPSV.

Zástupkyně ČMKOS se zeptala, jak se bude postupovat u slevy na dani u pracujících důchodců za rok 2013. Předsedkyně uvedla, že se jedná o složitou právní otázku, kterou v současné době řeší soud. U časových účinků rozhodnutí US finanční správa nebude předjímat ohledně závěru a vyčká na rozhodnutí soudu, které může být precedentní. Pokud budou soudy rozhodovat jednotně ve prospěch poplatníků, bude umožněno podat dodatečné daňové přiznání. Do té doby to možné není.

Zástupkyně SPD ČR zaznamenala stížnosti, že se prodlužuje doba vrácení DPH. Předsedkyně se domnívá, že to může být tím, že úředníci začali více prověřovat žádosti o odpočty. MF prověří, co se děje. V budoucnosti chceme umožnit vrácení odpočtu jen částečně a pozdržet pouze spornou částku. Do daňového řádu se zavádí pevná částka úroku pro tyto případy jako princip.

Zapsala: Hrdinková 11. 9. 2014